

Оригинални
научни радВладан М. Марковић¹,
Милош М. МилошевићУниверзитет Сингидунум, Факултет за физичку културу
и менаџмент у спорту, Београд, Република Србија

Пливање у настави физичкој васпитања деце

Резиме: Циљ овог рада је испитивање става о увођењу пливања у наставу физичкој и здравственој васпитања деце. Посматране су основне теоријске смернице и анализирани разлози зашто би увођење часова пливања представљало квалитативан корак напред у настави физичкој и здравственој васпитања. На основу теоријске анализе конструисан је Упитник става о пливању у физичком васпитању, који садржи 17 тврдњи, на које се одговара путем петостепенске скале процена Ликертовог типа. Извршено је анкетање 104 тренера, професора ФФК, активних пливача и родитеља чија деца су имала од шест до десет година. Анкетом су такође прикупљени подаци о социјално-демографским карактеристикама, пливачким и спортивским навикама. Резултати дескриптивне статистичке анализе говоре о изузетно позитивном ставу када је у питању пливање у физичком васпитању ($M=4.52$, $SD=0.29$). Дескриптивна статистичка анализа доказује да су здравствено-рекреативни циљеви дављења пливањем ($M=4.81$) знатно испред спортистичких и такмичарских ($M=2.33$). Када је у питању процена емоција у вези са дављењем пливањем, такође се може извести закључак да су рекреација ($M=4.85$) и забава ($M=4.66$) важнији од такмичења ($M=3.72$), односно да код деце изазивају позитивније емоције. Резултати анализе варијансе показују да не постоје статистички значајне разлике у ставу испитаника према пливању у физичком васпитању код судузорака формираних према социјално-демографским варијаблама.

Добијени резултати су потврда позитивних ставова и развојних утицаја дављења пливањем. Постоје такође и многи проблеми око реализације идеје у вези са увођењем пливања у редовну наставу. За овакве акције најважније су организација и сарадња школе,

¹ vladanmarkovic@singidunum.ac.rs

сјортиској ценџира и локалне заједнице, док финансијска средства која љреба уложити и нису љолико велика уколико се у обзир узму развојни бенефиџи.

Уочен љозиџиван сџав исџиџаника љовори у љрилој њиховој сџремносџи да се анџа-жују и љомоџну у имџлеменџацији оваквих љроџрама.

Кључне речи: физичко васџиџање, сџорџи, љливање, редовна настава, ваннаставне акџивносџи

Увод

У новије време под уџицајем убрзаног развоја дигиталних технологија дешавају се радикалне друштвене промене (Milošević, 2019). Физичка неактивност један је од највеџих фактора ризика по здравље (WHO, 2018) карактеристична за модеран начин живота. Други значајан фактор представља прекомерна и нездрава исхрана (Stanišić, 2019). Технолошки и друштвени напредак уз повећање квалитета живота, парадоксално, досадашње ефикасне адаптационе механизме окређе против здравља и добробити, како појединца, тако и друштва.

С друге стране, поред тога што имају позитиван уџицај на физичко здравље и развој (Warburton, Nicol & Bredin, 2006; Harris, Kuramoto, Schulzer & Retallack, 2009, Milošević, Milošević, 2013), спорт и физичка активност такође су агенси социјализације, развоја личности, стицања и учвршћивања здравих навика и изградње позитивног система вредности (Smiljanić, 1991; Coakley 1996; Geron, 1996; Marković, Živković, Ratković i Milošević, 2019; Milošević, Čolović, 2019). Ипак, савремен начин живота, такође, пред родитеље и друштво као примат ставља трку за послом и зарадом, што у приватном и породичном животу резултује запостављањем физичке активности и физичког васпитања деце и младих (Marković, 2017). Осим што се смањује физичка активност, у пракси се може уочити и слабија посећеност, нередовна и некавалитетна реализација, како обавезног, тако и ваннаставног програма физичког васпитања и обавезне физичке активности у школи. Ово

је посебно проблематично јер је квалитетна настава физичког васпитања један од најважнијих чинилаца формирања става младих према физичкој активности (Luke & Sinclair, 1991; Carlson, 1995; Jevtić, 2006; Milošević, Čolović, 2019). Ослобађање од наставе физичког васпитања се од привремене мере, чији је циљ била заштита здравља појединца са изузетним здравственим тегобама, претворила у редовну појаву и чест избор ученика и њихових родитеља. Ипак, погрешно би било у наставницима и школи тражити искључиво кривца. Овакви трендови индикатор су квалитета рада наставника и програма које изводе, али и стања шире друштвене заједнице. Из свих наведених разлога уочава се потреба да се програм физичког васпитања у школама иновира тако да помогне наставницима да кроз његово извођење раде у корист стварања позитивног става ученика према самој настави, али и према физичкој активности уопште (Milošević, Čolović, 2019). Ово би за последицу требало да има повећање броја деце која се редовно баве физичком активношћу и времена које ученици проводе упражњавајући физичке активности. На крају, треба очекивати и шири друштвени уџицај оваквих промена. Увођење пливања као обавезног програмског садржаја физичког васпитања и образовања само је једна од могућих иновација овог типа и биће предмет истраживања и анализе овог рада.

Пливањем и његовим редовним упражњавањем може се почети у било ком животном добу. Због његовог изразито повољног уџицаја на организам препоручљиво је да се с тим почне у најранијем узрасту (Marković, 2017). Из овог

разлога често се може чути да је пливање „спорт младих“. Овај епитет поред позитивних развојних утицаја потцртава и интересовање деце и родитеља за овај спорт.

Ако се желе искористити сви бенефити које рани почетак бављења пливањем омогућава, важно је водити рачуна да први контакти детета са водом буду позитивни (Marković, 2017), за шта су у највећој мери одговорни родитељи и спортски педагози на првим часовима пливања. Ако изостану непријатна искуства, што у пракси и није тешко изводљиво, дете ће брзо завоleti воду, а то је предуслов за успешно савладавање пливачких техника.

Циљеви програма пливања деце и младих су развојни и у највећој мери зависе од узраста и нивоа пливачких способности и предиспозиција сваког детета, а могу се даље поделити на: васпитно-образовне, социјалне, рекреативне, здравствене и такмичарске. Добро осмишљеним пливачким програмом може се утицати на хармоничан психофизички развој предшколске и школске деце, поготово деце млађег школског узраста (Marković, Živković i Milošević, 2019).

Чињеница је да тело детета има мању специфичну тежину, оно лако плута на води, па је обука млађих узраста (пливању) додатно олакшана. Уз пливачко знање деца на часовима пливања стичу и друштвено пожељне особине као што су самопоуздање, упорност, дисциплина, марљивост, борбеност и слично, социјализују се, усвајају здрав животни стил и изграђују позитиван систем вредности. Деца која имају искуство у тренирању било ког спорта, па тако и пливања, лакше прихватају школске и животне обавезе, умеју да прихвате одговорност за своје поступке и разумеју зашто треба да поштују ауторитет старијих и наставника. Кроз бављење спортом деца усвајају правила поштене игре (енг. *Fair play*), увиђају корелацију између труда и успеха, што има позитиван трансфер и на ванспортске сегменте живота. На крају, редов-

но бављење пливањем утиче на развој моторичких способности као што су брзина, издржљивост, координација, гипкост, снага и слично (Marković, 2017; 2019).

Из наведених разлога пливање заслужује место у систему физичког васпитања предшколске и школске омладине.

Ставови представљају сложени педагошко-психолошки конструкт који се састоји од међусобно повезаних когнитивних, конативних и емоционалних компоненти које управљају понашањем (Perloff, 2016). Другачије речено, став представља стечену тенденцију да се мисли, осећа и понаша на одређен начин (Rot, 2010). Полазећи од изложених општеприхваћених дефиниција ставова, став о пливању у физичком васпитању може се дефинисати као скуп међусобно повезаних знања, процена, потреба, мотива, навика и емоција који резултују чешћим или ређим упражњавањем пливања и проценом вредности њихове примене у физичком васпитању.

Ставови родитеља као партнера и заинтересоване стране фактор су од кога у великој мери зависе став и понашање деце у процесу образовања и васпитања. Иако се овај утицај не спори, његово пренебрегавање (изостављање) није ретка пракса у нашем школству. У овом смислу, посебно вредним се издваја став родитеља чија су деца имала прилику да се дуже баве пливањем. Иако се подразумева да ће њихов укупан став бити позитиван, као вредна информација издваја се његова структура, односно који аспекти пливања и у којој мери доприносе његовој изградњи. Такође, процена применљивости пливања у физичком образовању представља важну информацију коју ови испитаници могу да пруже истраживачима.

Циљ овог рада је мерење интензитета и типа, односно опис стања развијености става испитаника о примени пливања у физичком вас-

питању уз преиспитивање импликација добијених резултата и давање практичних предлога.

Методолошки оквир истраживања

Циљ и задаци испитивања. Циљ овог истраживања су мерење и опис стања става испитаника према примени пливања у физичком васпитању. Он је операционализован кроз пет истраживачких задатака:

- Испитати став испитаника о потребама које деца задовољавају кроз тренирање пливања;
- Испитати став испитаника према тренеру пливања;
- Испитати став испитаника о утицају пливања на развој деце;
- Испитати став испитаника о примени пливања на различитим узрастима;
- Испитати да ли постоје статистички значајне разлике у ставу испитаника у односу на социодемографске карактеристике, пливачке и спортске навике деце и родитеља.

Хипотезе. На основу циљева и задатака постављена је главна радна хипотеза:

Испитаници имају позитиван став према примени пливања у физичком васпитању. Постављено је и пет помоћних хипотеза:

Х1. Испитаници имају позитиван став према потребама које деца задовољавају кроз тренирање пливања.

Х2. Испитаници имају позитиван став према тренеру пливања.

Х3. Испитаници имају позитиван став према развојном утицају пливања.

Х4. Испитаници имају позитиван став према примени пливања у физичком васпитању на свим узрастима.

Х5. Не постоје статистички значајне разлике у ставу испитаника у односу на социодемографске карактеристике, пливачке и спортске навике деце и родитеља.

Узорак. Истраживање је изведено на пригодном узорку од 104 испитаника – десет професора ФФК, три тренера, седам активних пливача сениора и 84 родитеља који су децу, просечног узраста од шест до десет година, доводили да тренирају пливање у ПК „Златни делфин” из Београда.

Истраживање је изведено у складу са Етичким принципима и кодексом прописаним од стране Америчке асоцијације психолога (АРА).

Мерни инструменти. Упитник става о пливању у физичком васпитању (УСП–ФВ) конструисан је у два корака. Након теоријске анализе примене пливања у физичком васпитању формиран је списак тема и питања за усмени интервју који је обављен са десет испитаника – седам активних пливача и три пливачка тренера. На основу резултата интервјуа формирана је прва верзија упитника од 30 питања. Првом верзијом упитника изведено је усмено анкетирање узорка од десет професора и асистената Универзитета Сингидунум и Универзитета у Београду, на основу чега је формирана финална верзија упитника и упутство за испитанике. Вођено је рачуна да све компоненте става (когнитивна, конативна и емоционална и бихевиорална) буду заступљене и о прецизности и недвосмислености језичке артикулације ставки. Финална верзија УСП–ФВ састоји се од 17 тврдњи, на које се одговара путем петостепених скала процене Ликертовог типа.

Резултати дескриптивне статистичке анализе (Табела 1) и анализе поузданости методом Кронбаховог алфа коефицијента ($\alpha=0.75$) говоре о добрим метријским карактеристикама упитника.

Начин прикупиљања њодаџака. Сви испитаници су анонимно попуњавали анкету, која се састојала из два дела. Први део су чинила питања која се односе на социодемографски статус испитаника и њихове деце (пол, узраст, образовни ниво, брачни статус), пливачке и спортске навике (бављење пливањем, пливачки стаж, број тренинга и разлог бављења пливањем). Други део анкете чинио је Упитник става о пливању у физичком васпитању.

Након прикупљања податка и кодирања одговора извршена је трансформација у нумеричку матрицу. Подаци из првог дела трансформисани су у номиналне и ординалне скале према избору понуђених одговора, њихове фреквенце, осим одговора на питања о узрасту детета и пливачком стажу. Одговори на тврдње из УСП–ФВ према степену слагања трансформисани су у нумерички израз става који се могао кретати од изразито негативног (1) до изразито позитивног (5). На основу овако кодираних одговора израчунат је укупни просечни скор као израз става родитеља према пливању у физичком васпитању.

Анализа њодаџака. Нумерички подаци обрађени су дескриптивном и анализом варијансе уз помоћ софтверског пакета SPSS 20.

Резултати и дискусија

На основу анализе првог дела анкете уочено је да се од 104 анкетираних њих 39 (37%) бавило пливањем. Од деце чији су родитељи попунили упитник, 60 је дечака (71%), а 24 (29%) девојчице, од којих се 43 (52%) детета баве и неким другим спортом осим пливања. Просек година у вези са узрастом деце био је 8,2, а са пливачким стажом 1,6. Већина деце (83%) бави се пливањем два пута недељно, док је знатно мањи број оних који на пливање иду чешће (13%) или ређе (4%).

Може се закључити да према спортским навикама узорак деце чији су родитељи учествовали у истраживању представља активни део популације предшколског и раног школског узраста која редовно упражњава неки вид физичке активности. Избор пливања не може се приписати пливачком искуству родитеља, већ разлоге треба тражити у њиховом ставу према пливању. Према одговорима родитеља на питање „Зашто се деца баве искључиво пливањем?“ може се закључити да је пливање одабрано преваходно зато што деца воле воду и уживају у пливању (одговор који се појављује код 69,2% испитаника), позитивних здравствено-физичких утицаја које родитељи препознају (одговор који се појављује код 53,8% испитаника), затим због друштва и дружења (одговор који се појављује код 43,3% испитаника). Такмичарски мотиви за бављење пливањем најређе се јављају од свих наведених мотива (одговор који се појављује код 5,7% испитаника), и то углавном код родитеља деце старијег узраста. На основу одговора родитеља може се уочити широка лепеза потреба које деца задовољавају кроз тренинге пливања.

Слично, дескриптивна статистичка анализа УСП–ФВ (Табела 1) говори у прилог закључку да су здравствено-рекреативни циљеви бављења пливањем ($M=4.81$) знатно испред спортских и такмичарских ($M=2.33$). Када је у питању процена емоција повезаних са бављењем пливањем, такође се може извести закључак да су рекреација ($M=4.85$) и забава ($M=4.66$) важнији од такмичења ($M=3.72$), односно да код деце изазивају позитивније емоције. И ови резултати говоре у прилог позитивном ставу родитеља ($M=4.18$) према потребама које деца задовољавају кроз бављење пливањем.

Табела 1. Дескриптивна статистичка анализа уједињеника УСП–ФВ.

	Min	Max	M	SD
Основни циљеви због којих се дете бави пливањем су рекреативно-здравствене природе.	1	5	4.81	0.58
Основни циљеви због којих се дете бави пливањем су такмичарски.	1	5	2.33	1.26
Дете ужива и радо похађа пливање.	3	5	4.71	0.51
Дете ужива у физичким активностима у води.	4	5	4.85	0.35
Дете ужива у дружењу са вршњацима на базену.	2	5	4.66	0.62
Дете воли да се такмичи са другом децом у пливању.	1	5	3.72	1.07
Тренер пливања представља позитиван узор детету.	3	5	4.72	0.56
Пливање доприноси правилном физичком развоју детета.	4	5	4.97	0.17
Пливање помаже здравом психолошком (емотивном и интелектуалном) развоју детета.	3	5	4.88	0.36
Пливање помаже развоју карактера, дисциплине и радних навика детета.	3	5	4.83	0.40
Тренинзи пливања важан су чинилац социјализације детета.	2	5	4.48	0.74
Пливање утиче позитивно на школски успех детета.	1	5	3.92	0.98
Пливање помаже детету да усвоји здрав стил живота.	1	5	4.72	0.65
Пливање помаже формирању позитивних ставова детета према физичком васпитању и тренингу.	2	5	4.88	0.41
Пливање помаже формирању позитивног система вредности код детета.	1	5	4.49	0.75
Сматрам да пливање треба да се уведе у редовну наставу физичког васпитања у школама.	1	5	4.82	0.55
Сматрам да пливање треба да се уведе у редовну наставу физичког васпитања у предшколским установама.	3	5	4.63	0.69
Препоручујем пливање другим родитељима као вид ваншколске физичке активности њихове деце.	3	5	4.96	0.24
УКУПАН СТАВ О ПЛИВАЊУ У ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ	3.75	5	4.52	0.29

Легенда: Min – минимум, Max – максимум, M – аритметичка средина, SD – стандардна девијација.

Изузетно позитивно оцењен је и тренер пливања (M=4.72) као узор деци, што може бити важан агенс позитивног става према активности.

Дескриптивна статистичка анализа процене утицаја бављења пливањем говори у прилог закључка да се ови утицаји оцењују као изузетно позитивни (M=4.65). Иако се бављење пливањем перципира као позитиван, пре свега, развојни утицај (M=4.89), процена позитивног утицаја пливања на школски успех нешто је мања (M=3.93). Родитељи јасно учевају да пли-

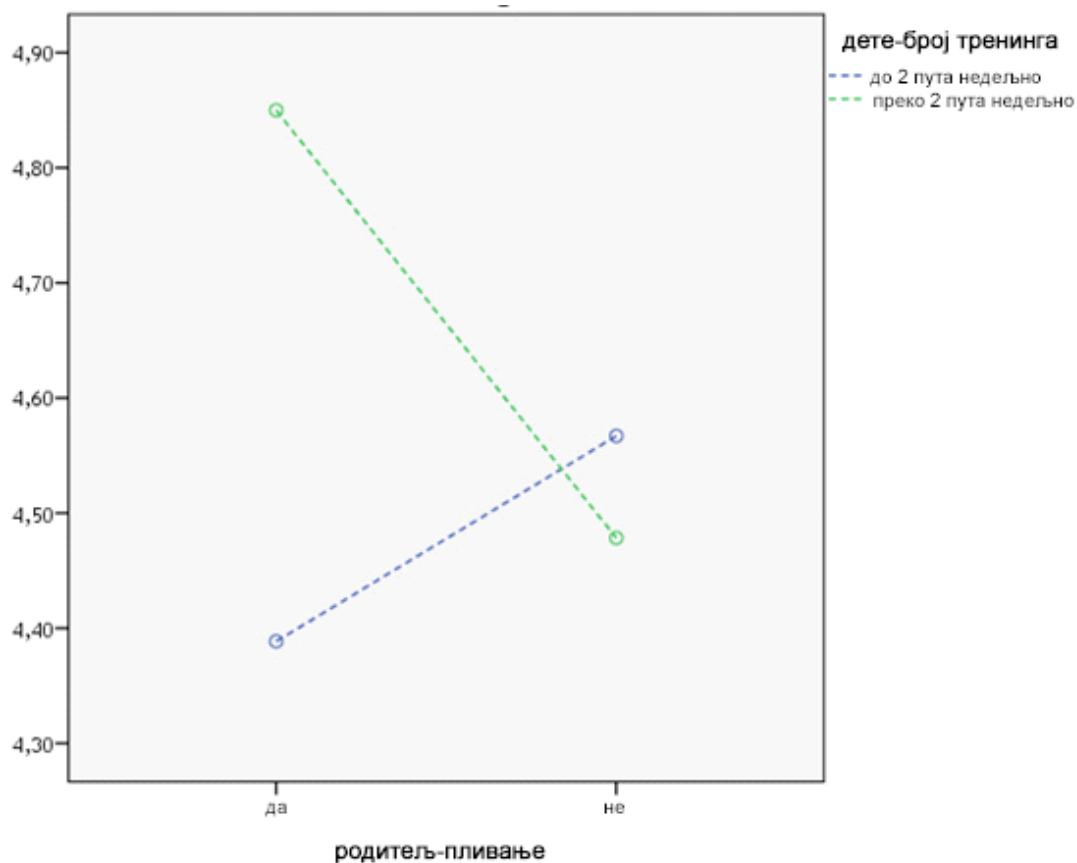
вање утиче позитивно на физички и на укупан развој личности, али не толико на школски успех. Вероватно зато што школски успех поред способности захтева и конкретан рад, односно учење, које није део часова пливања.

Резултати дескриптивне статистичке анализе говоре и да је са становишта испитаника примена пливања у физичком васпитању врло пожељна и у предшколском (M=4.63) и школском образовању (M=4.82). Пливање се такође изузетно позитивно оцењује и као ваннаставна

активност ($M=4.96$). Ови резултати у вези су са претходним. Пошто јасно уочавају позитиван развојни утицај пливања, логично је да испитаници желе да се оно уведе и као наставна и ваннаставна активност, како у предшколском, тако и школском узрасту. Овим је позитиван став испитаника према примени пливања у физичком васпитању исказан у овом истраживању додатно ојачан јер се прижељкује увођење пливања у редован систем школовања.

На крају, сви претходно побројани позитивни елементи става о пливању у физичком васпитању резултују и његовом укупном врло позитивном вредношћу ($M=4.52$).

Резултати анализе варијансе показују да не постоје статистички значајне разлике у ставу према пливању у физичком васпитању код субузорака формираних према демографско-социјалним варијаблама и пливачким навикама. Једина разлика која се налази на ивици статистичке значајности је разлика према броју тренинга [$F(1,103)=3.826$ $p<.054$], где родитељи деце која тренирају чешће од два пута недељно имају позитивнији став ($M=4.61$) од родитеља деце која тренирају до два пута недељно ($M=4.51$). Ови резултати говоре у прилог широкој распрострањености позитивног става у родитељској популацији.

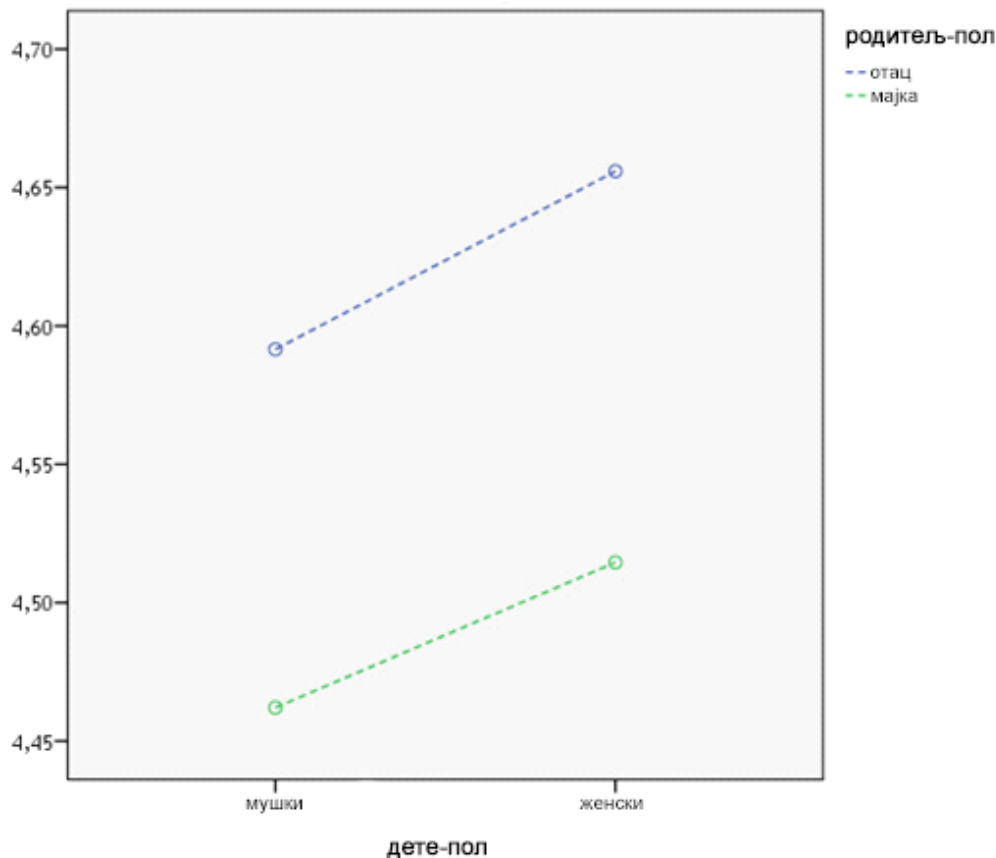
Графикон 1. Разлике између просечних вредности укупног скора УСП-ФВ код родитеља који су се бавили пливањем и који то нису према учесталости тренинга пливања деце.

Даљом обрадом добијене су статистички значајне интеракције фактора родитељ–пливање (да ли се родитељ бавио пливањем) и дете–број тренинга (колико често дете има тренинге пливања) [$F(1,103)=10.460$ $p<.002$], док је интеракција фактора родитељ–пол и дете–пол на ивици статистичке значајности [$F(1,103)=3.774$ $p<.056$] на ставу о пливању у физичком васпитању.

Код родитеља који се нису бавили пливањем став је приближно исти, без обзира на то да ли се деца баве пливањем до два пута недељно ($M=4.57$) или више од два пута недељно ($M=4.48$) (График 1). За разлику од родитеља који се нису бавили пливањем, код родитеља који су

се бавили пливањем став је већи ако се деца баве пливањем преко два пута недељно ($M=4.57$) у односу на родитеље деце која се пливањем баве до два пута недељно ($M=4.57$). Овај налаз је очекиван јер су родитељи који су на сопственом примеру осетили благодет пливања склонији да позитиван став манифестују и кроз повећан број тренинга.

Могуће је описати и родне разлике у ставу где се препознају четири групе: мајке ћерки ($M=4.52$), мајке синова ($M=4.26$), очеви ћерки ($M=4.66$) и очеви синова ($M=4.59$) (График 2). Добијене интеракције показују да, иако мајке имају увек нижу вредност става од очева, и једни и други имају позитивнији став када су у

Графикон 2. Разлике између просечних вредности укупног скорa УСП-ФВ код очева и мајки према полу деце.

питању ћерке у односу на синове. Овим се само донекле потврђују родни стереотипи о очевима као промотерима спорта у породици, док број мајки који доводе децу на тренинге пливања и позитивнији став када су у питању ћерке говори да је, макар када је у питању пливање, родни стереотип напуштен.

Резултати свих анализа говоре у прилог изузетно позитивном ставу испитаника према пливању у физичком васпитању ($M=4.52$). Овај став је индикатор позитивних развојних и васпитних утицаја бављења пливањем на децу. Са друге стране, он говори и о мотивисаности и потенцијалу укључивања родитеља као партнера када је реализација часова пливања у питању.

Несумњиво је да добијени резултати говоре у прилог оправданости увођења пливања као обавезног садржаја у програм физичког васпитања, ипак поставља се питање на који начин би то требало урадити. Марковић (Marković, 2017; 2019) кроз два уџбеника намењена наставницима физичког васпитања и тренерима детаљно описује могућности и принципе примене пливања и ватерпола у физичком васпитању и образовању као и методiku обучавања пливања, па ће овом приликом бити презентовани само основни принципи.

Једна од основних новина је залагање за увођење пливања у предшколске установе. Са предшколским узрастом се кроз игру уче основни пливачки покрети, час је разноврстан и треба да протекне у веселој атмосфери уз изградњу позитивног односа и поверења између пливача и тренера. Први циљ је да почетник заволи воду, а затим и да научи да плива. Прво се уче основни пливачки елементи (у предшколском узрасту), а затим у другој фази (млађег школског узраста) циљ је да дете проплива макар једну пливачку технику (обично краул). Према садашњим плановима и програмима предвиђено је да се основи курс пливања обавља у млађим разредима основне школе (1–4), док би се курс

усавршавања и надоградње пливачке вештине држао у старијим разредима (5–6) (Jevtić, 2006). Ипак, број од предвиђених 12 часова у првом курсу у плитком базену за већи број деце није довољан да би савладала правилно пливање краул технике, што би могло да се предупреди ако би се повећао број часова на 20–30.

У старијем школском узрасту деца која су се већ навикла на пливање уче остале пливачке технике (у дубоком базену), а истовремено и усавршавају знање научених. Један од важних циљева је и да тренер навикне пливаче на редовни тренинг поред тога што треба да их научи да правилно пливају све пливачке технике. У овом узрасту је и повећано интересовање за бављење спортским пливањем или ватерполом.

Школовани (лиценцирани) тренери и спортски педагози су неопходни за рад са почетницима. Поред стручности, важан је приступ ученицима и настави, односно компетенције за планирање и програмирање образовно-васпитног рада као и педагошко-психолошке компетенције. У односу на узраст, односно специфичне развојне потребе, тренер и наставник физичког васпитања морају прилагођавати, како циљеве, тако и методе и обим рада, а посебна пажња мора бити посвећена комуникацији. Тренер и професор физичког васпитања треба да буду свесни механизма учења по моделу и да својим ученицима увек морају да пруже позитиван лични пример, у и изван базена.

Закључак

Узимајући у обзир више пута уочене и описане позитивне утицаје редовног бављења физичком активношћу на правилан развој и здравље деце и младих, као и пливањем као базичним спортом са широким позитивним развојним утицајем, добијени резултати разлог су за оптимизам. Поред тога што родитељи учествују позитивне ефекте пливања, ова активност

пријатна је за децу, што погодује изградњи и учвршћивању позитивног става. Ослуштивање и уважавање ставова испитаника важно је ако се жели ојачати партнерство родитеља и школе у процесу образовања и васпитања деце. Увођење часова пливања један је од могућих корака у овом правцу.

Добијени резултати сугеришу да родитељи јасно уочавају бројне потребе које деца кроз часове пливања задовољавају. Ово, са једне стране, сведочи о позитивном утицају пливања као физичке активности, али и позитивном односу и емоцијама деце која се на часовима пливања, као и у вези са часовима пливања, јављају. На основу резултата дескриптивне статистичке анализе прихвата се прва помоћна хипотеза да *Испийањаници имају позитиван став према њима током пливања које деца задовољавају кроз тренинге пливања*. Ове потребе тичу се здравог развоја, социјализације, али и игре и забаве.

Резултати овог истраживања говоре и о важној улози тренера пливања као агенса позитивног става родитеља и деце. Без обзира на привлачност и позитивна дејства пливања, ако ваљано планирање и реализација часова (тренинга) изостане, тешко се може очекивати изградња позитивног става. Ово наравно није само својство пливања, већ свих активности које се са децом изводе. У овом смислу велика је одговорност тренера и наставника физичког васпитања. На основу резултата дескриптивне статистичке анализе прихвата се друга помоћна хипотеза да *Испийањаници имају позитиван став према тренеру пливања*. Фигуру тренера родитељи виде као позитиван пример за своју децу.

Добијени резултати, као што је било и очекивано, недвосмислени су по питању позитивног утицаја пливања као физичке активности којом се деца баве. На овом месту није толико важно тумачити став родитеља као доказ овог утицаја, већ као индикатора који говори у прилог избора баш пливања као физичке активно-

сти деце. Многе друге спортске игре и гране нуде позитивне развојне утицаје али је пливање специфично по споју позитивних емоција, забаве и развоја. На основу резултата дескриптивне статистичке анализе прихвата се трећа помоћна хипотеза да *Испийањаници имају позитиван став према развојном утицају пливања*. Лепеза утицаја пливања креће се од физичких и психолошких до утицаја на социјализацију и изградњу здравих навика и позитивног система вредности.

На крају, добијени резултати једногласно сведоче о интензитету позитивног става испитаника према часовима пливања. Кроз пружање подршке увођењу часова пливања и као ваннаставне али и наставне активности, како за узраст основне школе, тако и за млађи, родитељи демонстрирају изразит позитиван став који представља и потенцијалну енергију која би се могла искористити за спровођење овакве промене. На основу резултата дескриптивне статистичке анализе прихвата се четврта помоћна хипотеза да *Испийањаници имају позитиван став према примени пливања у физичком васпийању на свим узрастима*. Родитељи би желели да се пливање уведе и у предшколске и школске установе и као обавезан али и као ваннаставни садржај.

Резултати анализе варијансе показују да постоје извесне статистички значајне разлике међу групама родитеља, ипак ове разлике су мале и код свих подгрупа уочава се позитиван укупан став према пливању у физичком васпитању. Због тога се делимично прихвата и пета помоћна хипотеза да *Не постоје статистички значајне разлике у ставу испийањаника у односу на социодемографске карактеристике, пливачке и спортивске навике деце и родитеља*.

На основу изнетих анализа и прихватања помоћних хипотеза прихвата се и главна радна хипотеза да *Испийањаници имају позитиван став према примени пливања у физичком васпийању*. Може се извести закључак да је предложено по-

клањање веће пажње пливању као делу физичког васпитања и образовања и обавезне физичке активности у школским и предшколским установама оправдано.

Постоје такође и многи проблеми око реализације идеје у вези са увођењем пливања у редовну наставу. Пре свега, мало је школа које имају базен, а и ако га имају, постоје материјално-технички проблеми у одржавању и реализацији програма обуке пливања. У недостатку школских базена локална самоуправа би морала да се ангажује у организацији курсева обу-

ке пливања (основни и напредни курс школе пливања) на свом јавном базену или на базену спортског центра са њене територије. За овакве акције најважније су организација и сарадња школе, спортског центра и локалне заједнице, док финансијска средства која треба уложити и нису толико велика уколико се у обзир узму развојни бенефити. Уочен изузетно позитиван став испитаника говори и о њиховој спремности да помогну и подрже имплементацији оваквих програма.

Литература

- Carlson, T. B. (1995). We hate gym: Student alienation from physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 14, 467–477. <http://www.doi.org/10.1123/jtpe.14.4.467>
- Coakley, J. (1996). Socialization through Sports. In: Oded, O. B. (Ed). *The Child and Adolescent Athlete* (353–364). Oxford: Blackwell Science.
- Geron, E. (1996). Intelligence of Child and adolescent Participants in Sport. In: Oded, O. B. (Ed). *The Child and Adolescent Athlete* (399–4179). Oxford: Blackwell Science.
- Harris, K. C., Kuramoto, L. K., Schulzer, M. & Retallack, J. E. (2009). Effect of school-based physical activity interventions on body mass index in children: a meta-analysis. *CMAJ*, 180 (7), 719–26. <http://www.doi.org/10.1503/cmaj.080966>
- Jevtić, B. (2006). Међународне иницијативе и изградња окружења физичког васпитања у Србији. *Inovacije u nastavi*, 19 (4), 27–39.
- Luke, M. D. & Sinclair, G. D. (1991). Gender differences in adolescents' attitudes towards school physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 11, 31–46.
- Marković, V. (2017). *Plivanje*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
- Marković, V. (2019). *Vaterpolo*. Beograd: Caligraf.
- Marković, V., Živković, A. i Milošević, M. (2019). *Plivanje u fizičkom vaspitanju dece. 1*. Nacionalna naučna i stručna konferencija *Aktuelnosti u teoriji i praksi sporta, fizičkog vaspitanja i rekreacije*. Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu.
- Milošević, M. (2019). *Srpski film u doba novih medija (2010–2016)* (doktorska disertacija). Beograd: Fakultet dramskih umetnosti.
- Milošević, M., Čolović, M. (2019). *Razvojna i pedagoška psihologija sa primenom u sportu i fizičkom vaspitanju*. Beograd: Univerzitet Singidunum.
- Milošević, M., Milošević, M. (2013). *Specijalno fizičko obrazovanje: naučne osnove*. Beograd: CEDIP.
- Perloff, R. M. (2016). *The Dynamics of Persuasion: Communication and Attitudes in the Twenty-First Century*. London: Routledge.

- Rot, N. (2010). *Osnovi socijalne psihologije*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Smiljanić, V. (1991). *Razvojna psihologija*. Beograd: Društvo psihologa Srbije.
- Stanišić, S. (2019). *Ishrana i zdravlje*. Beograd: Delfi.
- Warburton, D. E., Nicol, C. W. & Bredin, S. S. (2006). Health benefits of physical activity: the evidence. *CMAJ*, 174 (6), 801–9.
- World Health Organisation (2018). *World health statistics 2018: monitoring health for the SDGs, sustainable development goals*. Luxemburg: World Health Organisation.

Summary

The aim of this paper is to examine the attitude towards the implementation of swimming in the teaching of physical and health education of children. The introduction of swimming as a mandatory program content of physical education is one of the possible innovations of this type which was the subject of the research and analysis of this paper.

On the basis of theoretical analysis, “The Questionnaire on Swimming in Physical Education,” containing 17 statements which are answered via five-point Likert-type assessment scales was constructed. A total sample of 104 subjects, coaches, teachers of physical education and sport, active senior swimmers, and parents with children between the ages of six and ten were interviewed. The data on the socio-demographic characteristics, swimming, and sports habits were collected. The results of the descriptive statistical analysis and the reliability analysis by Crombach’s Alpha method ($\alpha = 0.75$) indicate good metric characteristics of the questionnaire. The results of the descriptive statistical analysis show an extremely positive attitude of parents when it comes to swimming in physical education ($M = 4.52$, $SD = 0.29$). The descriptive statistical analysis supports the assumption that health and recreational goals of swimming ($M = 4.81$) are significantly ahead of sports and competition ($M = 2.33$). When it comes to assessing the emotions associated with swimming, it can also be concluded that recreation ($M = 4.85$) and entertainment ($M = 4.66$) are more important than competition ($M = 3.72$), i.e., that they provoke more positive emotions among children. The results of the variance analysis show that there are no statistically significant differences in attitudes towards swimming in physical education in the subsamples formed according to socio-demographic variables.

The obtained results are primarily a confirmation of the positive educational and developmental effects of swimming. Furthermore, many problems exist with the realization of the idea of introducing swimming in regular classes. For such actions, the most important aspects include organization and cooperation of schools, sports centers and the local community, while the financial resources that need to be invested are not so great if the development benefits for children are taken into account. The observed extremely positive attitude of the subjects speaks to their readiness to help and support the implementation of such programs.

Keywords: *physical education, sport, swimming, regular classes, extracurricular activities*